

בחינת שתי תוכניות התערבות בקרב פרחי הוראה: הכוונה עצמית יחידנית לעומת הכוונה משותפת
ז. כהן, ב. קרמרסקי
 אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן

המחקר בתחום ההכוונה העצמית לאחרונה שם דגש על פיתוח הכוונה עצמית ברמה החברתית, שבה קבוצת עמיתים משפיעה זה על זה דרך הכוונה עצמית משותפת. המחקר הנוכחי בחן שתי תוכניות התערבות של תמיכה להכוונה עצמית בהקשר הפדגוגי אצל פרחי הוראה: תמיכה להכוונה עצמית ברמה יחידנית ותמיכה להכוונה משותפת ברמה החברתית.

במחקר השתתפו 92 פרחי הוראה ששויכו באופן אקראי לאחת משתי קבוצות בהקשר פדגוגי של שיעורי הוראה זוטא בסביבה וידאו-דיגיטלית. שתי הקבוצות נחשפו להוראה מפורשת של היבטים של הכוונה עצמית (מטה-קוגניציה ומוטיבציה) בסביבת למידה מקוונת.

ההכוונה עצמית בהקשר הפדגוגי הוערכו באמצעות כלים משולבים: שאלוני הכוונה עצמית שהועברו לפני ואחרי ההתערבות ותכנוני שיעור (הערכה המכוונת לתוצר); וניתוח שיעורים מתועדים בוידאו המבוססים על אילוסטרציה בזמן אמת של הכוונה עצמית (הערכה המכוונת לתהליך).

הממצאים מראים כי שתי הקבוצות שיפרו את יכולת ההכוונה העצמית בהקשר הפדגוגי כתוצאה מתוכניות ההתערבות. בכל אופן, הקבוצה שקיבלה תמיכה ברמה החברתית הפגינה רמות גבוהות יותר של הכוונה עצמית בהשוואה לקבוצה שקיבלה תמיכה יחידנית, במיוחד בהיבטים של בקרה מטה-קוגניטיבית ומוטיבציה. דיון בהשלכות תיאורטיות ופדגוגיות לשימוש בתמיכה להכוונה עצמית לצורך העצמת הפיתוח המקצועי של מורים יובא במאמר.

מילות מפתח: הכוונה עצמית, הכוונה משותפת, וידאו-דיגיטלי, תכנון שיעור, הכוונה עצמית בהקשר פדגוגי, פיתוח מקצועי של מורים, הערכת הכוונה עצמית כתהליך.